

Slovenski Prijatelj.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja po pošti
4 fl. na leto.

Št. 1.

15. januarja 1865.

XIV. tečaj.

Pridiga za 3. nedeljo po sv. treh kraljih.

(Dolžnosti predpostavljenih do svojih poslov; gov. Sk. J.)

„Gospod! moj hlapec leži doma mertvouden, in ga hudo vije.“ Mat. 8, 6.

V v o d.

Posli, ki so današnje sveto evangelje brati slišali, bodo gotovo sami pri sebi mislili: „Pač dober in usmiljen je moral stotnik biti, ki je za svojega bolnega hlapca tako ljubezniyo skerběl. Res, to je bil gospodar, da je kaj. Bog nam daj dosti taciĥ gospodarjev in gospodinj, ki bi temu evangelijskemu gospodarju podobni bili!“

Pa tudi gospodarji in gospodinje bodo rekli: „Gotovo je bil pa ta hlapec tudi velike ljubezni in skerbi stotnikove popolnoma vreden, saj bil je priden in zvest, da mu ga ni bilo para, ker sam gospod ga je hvalil, rekoč: „Če rečem svojemu hlapcu: Stori to, in stori.“ In jaz na to rečem: Obá, stotnik in hlapec sta hvale vredna, — stotnik, ki je lepo ravnal s svojimi posli, — hlapec, ki je svojemu gospodu pridno in zvesto služil; — Bog nam daj dosti taciĥ berznih gospodarjev, pa tudi taciĥ berznih hlapcev in dekel; saj ni lepšega na svetu, kakor če gospodarji in posli v strahu boĥjem živé in edén do druzega svoje dolĥnosti na tanjko spolnujejo,

Ktere so pa te nasprotne dolĥnosti? Ktere dolĥnosti imajo gospodarji in gospodinje do svojih poslov; in ktere dolĥnosti imajo posli do svojih gospodarjev in gospodinj? Na to posebno vaĥno vprašanje bi vam rad danes in danes teden odgovoril. In bom danes gospodarje in gospodinje pred se vzel, bom pa danes teden govoril od dolĥnosti poslov. Rad bi pa tako govoril, da iz teh dveh pridig tudi tisti kaj dobrega

posnamejo, ki niso ne gospodarji, ne posli. Skusil bom z božjo pomočjo, — vi pa pripravite se!

R a z l a g a.

Poglejte perste na svojih rokah! Vi vidite, da niso vsi enaki; tako si tudi ljudje na svetu niso vsi enaki, — nekteri so na viši stopnji, drugi spet na nižji, — nekteri so predpostavljeni, drugi podložni, — nekteri gospodarji, drugi posli, hlapci in dekle. In sv. apostel Pavl v svojem listu do Korinčanov piše: „Naše telo obstoji iz več udov, ki eden drugemu pomagajo. Ne more pa oko reči roci: Tvoje pomoči ne potrebujem; ali pa glava nogam: Niste mi potrebne; ampak veliko bolj so udje telesa, ki se nam slabši zdé, potrebniši.“ Taka je tudi z nami: vsi storjamo le eno telo, ki pa iz več udov, iz več stanov obstoji. Eden drugemu moramo pomagati; saj gospod potrebuje hlapca, hlapec pa gospoda. Gospodarji in gospodinje ne morejo vsega sami opravljati; pa tudi dosti ljudi bi se ne moglo preživiti, če bi v službo ne stopili. Bog je torej več stanov na svetu ustvaril, pa vsem je pot v nebesa odperl; le glejmo, da bomo tudi vsaki v svojem stanu božjo voljo na tanjko spolnovali, tako le bomo hodili po pravem potu, ki pelje v nebeški Jeruzalem. „Prosim vas“, piše sv. apostel Pavel, „prosim vas, da spodobno živite po poklicu, h kateremu ste poklicani.“ Tako prosim tudi jaz vas,

1. keršanske gospodarje in gospodinje naj popred, da le poštene in bogaboječe posle v službo jemljete, le pridni, brumni posli vam bodo žegen ali blagor k vaši hiši prinesli; hudobni razuzdani pa vam ga bodo od hiše odnesli. Saj sami veste, če posel lepo po Jezusovem nauku živi, tedaj bo tudi pridno delal, kedar ga ne vidite; razvajen lenuh pa bo posedal po sencah in oštarijah in si mislil: Kaj pa, za teh revnih 8 ali 10 novih krajcarjev, ktere na dan zaslužim, bi se pa toliko mučil i. t. d. O res je, ljubi moji! res, da brumen, pridni posel je velik blagor za hišo. To vidimo poterjeno že v sv. pismu stare zaveze, ktero nam pripoveduje, kako obilno je Bog blagoslovil Putifarjevo hišo zavoljo nedolžnega in pridnega služabnika, Egiptovskega Jožefa. Poiščite si torej, preljudi keršanski gospodarji in gospodinje! poiščite si brumnih in po-

štenih hlapcev in dekel. Kdor išče, ta najde. Saj se še najde pridnih poslov, pa tudi pridnih staršev, ki bi svoje otroke pridnim in pobožnim rokam radi izročili.

2. „Beseda miče, izgled vleče“, pravi pregovor; torej dajajte svojim poslom tudi sami lep izgled! Pa oh! kakšen izgled dajejo večkrat gospodarji svojim poslom, kedar preklinjajo ali pa tako gerdo govorijo, kakor bi govorila ljuba živina, če jej gospod Bog ne bi bil gobca zavezal. Kakšen izgled imajo posli nad gospodarji, ktere večkrat pijane kakor trezne vidijo? — Jaz vas opominjam tukaj le Jezusovih strašnih besed, ki pravi: „Kdor pohujšuje ktereга teh malih, ki v me verujejo, bolje bi mu bilo, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat, in bi se potopil v globočine morja.“ Gorje svetu zavoljo pohujšanja! — Gorjé tistemu človeku, po katerem pohujšanje pride!

Kakšen izgled imajo dekile nad tistimi gospodinjami, ktere vedno s svojim jezikom sekajo zdaj na eno, zdaj na drugo stran. Nobeden stan ne najde milosti pri njih. Na vsakem človeku imajo kaj najti, naj bo duhoven ali družega stanu. In gorjé večkrat deklam pri tacih gospodinjah. Zmiraj imajo kaj obirati na njih. Dekile se morajo navaditi njih ropotanja, kakor se mora tudi mlinar ropotanja koles navaditi. Ta dekila ji nikoli prave reči kupiti in prinesiti ne zna; druga ji spet s kolovratom preveč ropota ali preveč glasno derva v kuhinji napravlja; tretja ji nikdar prav ne zaneti in ji pri kuhi preveč masla ali soli potrati; četerta ji spet preveč pojé in kedar bi se dekila rajše jokala od samo žalosti, kakor pa jedla, spet jo zmerja, da se kuja, da je preimenitna, da je morebiti že poprej kaj zmaknila in pojedla i. t. d. Baram, kakšen izgled bi dekile nad takimi gospodinjami imele? Torej, preljubi gospodarji in gospodinje! dajte svojim poslom lep izgled, ako hočete brumne in pridne posle imeti; le tako bote spolnili tudi Jezusovo zapoved, ki pravi: „Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaše dobre dela, in časté vašega Očeta, kteri je v nebesih!

3. Čujte nad svojimi posli. Skerbite ne samo za njih časnó, timveč še bolj za njih večno srečo. Skerbite za njih poštenje, ker ni večje nesreče, če posel pošten k hiši pride,

pa ne pošten in s sramoto od hiše gre. Poglejte večkrat za njimi. Ne pustite jim po rajih letati in se potepati po noči. Grehi poslov so tudi vaši grehi, če jih ne posvarite. Opo-
minjajte jih pa tudi, da bodo pridno molili, radi v cerkev
hodili in pogosto svete zakramente prejemali. Če vas pa čisto
vbogati nočejo in razuzdano živé, se ve, da tedaj popred ko
je mogoče, odločite garjeve ovce od zdravih, da vam cele
hiše ne okužijo. Ne bojte se zavoljo tega male časne zgube,
ampak spomnite se pregovora: „Na božjem blagru je vse
ležeče“, hudobni posli vam pa ravno ta blagor božji od hiše
odganjajo. Skerbite zmirej, da vaša hiša poštena ostane; da
ne bodo ljudje rekli: „Pri vas je tako in tako. Mendá imate
suknjene očala na očéh, da ne vidite, kako gerdo in grešno
vaši posli živé“; ampak, da bodo rekli: „Pri vas je še prava
keršanska hiša, v kateri se kaj napčnega in grešnega ne terpi.“
Če bo temu taka, bote pridnih poslov zadosti dobili, še prosili
vas bodo njih starši, da bi jih v službo vzeli, ker vejo, da
so jih poštenim rokam izročili.

4. Ne imejte preterdo svojih poslov in ne rav-
najte neusmiljeno z njimi! Mislite, kako bi vam bilo, če bi
moral služiti, in kar vi nimate radi, da bi vam drugi storili,
tega tudi vi svojim poslom ne delajte! Pred Bogom smo pa
vsi le revni hlapci in borne dekle. Ne vtergajte jim kaj pri
plačilu, bil bi to strašen, vnebovpijoč greh. Torej usmiljenje
priporočam do vaših poslov, saj veste, da so reveži, — tudi
marsikteri človeški slabosti podverženi, kakor vi. Le mislite si,
kako boli, če revna dekla mora celi dan, večkrat do pol noči
prati, po noči na merzlem ležati in še pomanjkanja terpeti; to
boli, to je hudo! Torej preljubi gospodarji in gospodinje! da
vas še z besedami sv. Pavla nagovorim: „Gospodarji! (gospo-
dinje) storite hlapcem (in deklam), kar je pravično in prav,
ker veste, da imate tudi vi gospoda v nebesih.“

5. In kedar tvoj posel zbolí, skaži mu usmi-
ljenja. Stori, kar je storil tudi evangeljski stotnik za svojega
hlapca. Glej, lep izgled imaš nad njim. Ti je posel zdrave
lete daroval, preskerbi ga še bolnega, in če umerje, ga po-
šteno pokoplji, kakor je storil tudi stari Tobija. Pa, oh kakšna se
marsikteremu bolnemu poslu godi. Vse ga pisano gleda in revka

nad njim. Posel si že ne upa, za kaj prositi in rad bi se k domu podal, če bi ga še imel. Res sramota za kristjane, da nekteri gospodarji bolj za zdravje svojega živinčeta skerbé kakor pa svojega posla. Mislite si sami, kako britko mora bolnemu poslu pri sercu biti, ko vidi, kako merzlo se gospodar in gospodinja do njega obnašata, kako ga vse zapušča, in on revež v ptujem kraju, v hudih bolečinah ne najde ne usmiljenega serca, ne potrebne postrežbe.

Preljubi! usmilite se tudi tedaj svojih poslov, kedar zbolé, ker zapomnite si: „Kakor bote vi merili svoji družini, tako se bo merilo tudi vam in vašim otrokom.“

S k l e p.

Tu sem vam, preljubi gospodarji in gospodinje! vaše dolžnosti do svojih poslov v kratkem razložil; oh, da bi jih pa tudi spolnovali; saj tudi vi ste le hišniki na tem svetu, in Bog, vaš gospod, vas bo skorej poklical, rekoč: „Daj odgovor od svojega hiševanja!“ Amen.

Pridiga za 4. nedeljo po sv. treh kraljih.

(Dolžnosti poslov do svojih predpostavljenih; gov. Sk. J.)

„Če rečem svojemu služabniku: Stori to, in stori.“ Mat. 8, 9.

V v o d.

Preljubi! kakor sami veste, sem vam danes teden razlagal dolžnosti hišnih gospodarjev in gospodinj do svojih poslov. Tim sem v izgled postavil evangeljskega stotnika, ki je za svojega holnega hlapca toliko lepo skerbel. Pa hlapec ta, sem rekel, bil je pa tudi stotnikove ljubezni popolnoma vreden, ker bil je priden, zvest in pameten hlapec. O naj bi tudi naši hlapci in dekle takšni bili, bote rekli, bi hotli pa tudi mi do njih boljši biti! Kakšni bi pa morali biti vaši hlapci in dekle? Na to uprašanje, vem, želite, da bi vam odgovoril. Ser bi zdaj lahko to reč pustil in mislil: Čemu bi delal pridige vašim poslom, ker jim sami tako radi pridigovate, večkrat tudi po nedolžnem, da morajo marsiktero grenko požreti in morebiti je marsiktera gospodinja ta teden svoji

dekli pridige narejala, da ji še zdaj po ušesih šumi. Pa, da ne bote mislili, da preveč z vašimi posli deržim, hom pa tudi danes njih dolžnosti do vas razlagal. Morebiti se jih moja prijazna beseda kaj bolj prime? Torej čujte posli, hlapci, dekle in kterikoli imate predpostavljene, čujte, — ktere dolžnosti imate, danes velja moja pridiga vam, zato vam pa tudi kličem z Jezusovimi besedami rekoč: „Kdor ima ušesa za poslušati, naj poslušaj!“

R a z l a g a.

Danes teden sem rekel gospodarjem in gospodinjam: „Poiščite si vselej pametnih, bogaboječih in poštenih poslov, ker le taki vam blagoslov božji k hiši prineso“, danes pa kličem:

1. Ljubi hlapci in dekle! če vam je previdnost božja revni, služavni stan namenila, naj popred poiščite si poštene, keršanske hiše. Tudi tu veljajo besede: „Kdor išče, ta najde.“ Ne glejte toliko, koliko bote služili; timveč ali se bote mogli tam pošteno in keršansko obnašati ali ne? Oh ljubeznivi! mlad človek je slab, silno slab; kako lahko pade! In pade enkrat, kako nesrečen je, — nesrečen morebiti za celo večnost! Torej poiščite si poštene službe, da ne bodo samo na to gledali, da jim vi le delate; ampak posebno na to, da se pošteno in lepo obnašate in tudi pošteni in nedolžni enkrat službo zapustite.

Tu prosim posebno vas, keršanski starši! kterih otroci morajo po svetu kruha iskati, glejte, mislite in poprašujte, komu bote izročili svoje največe blago, svoje nedolžne otroke? Oh, kako bote pred pravičnim Bogom odgovarjali, če sami svoje nedolžne jagnje v mesnico peljete, — če svojega otroka v razuzdano hišo, v jamo dušnih razbojnikov vlečete! — Pa mi morebiti kdo poreče: „Oh, saj si otroci nič ne dajo reči, — saj me nočejo vbogati!“ Če je temu taka, tedaj pa gorjé jim, gorjé vašim otrokom, ki svojih dobrih staršev nočejo vbogati. Obžalovali bodo enkrat, britko bodo obžalovali, — pa prepozno!

2. Če si pa, ljubi posel! enkrat pošteno, keršansko hišo našel, tiste se derži: pogoste službe, so redke suknje. Služi pa tudi lepo in pošteno! Že sv. apostel Pavl je svojemu učencu Titu pisal, rekoč: „Uči posle, naj bodo svojim gospodarjem

podložni, v vseh rečeh dopadljivi, naj zoper ne govoré: naj ne goljfujejo, temuč v vsem dobro zvestobo skazujejo, da bodo uku Boga. našega Zveličarja, čast delali v vseh rečeh“ :

a) Spošтовati morate torej, ljubi hlapci in dekle! spošтовati svoje gospodarje in gospodinje, ker oni so zdaj namestniki vaših staršev, vaš oče in vaša mati so. Té je pa sam Bog spošтовati ukazal, rekoč: „Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji.“

b) Morate svojim predpostavljenim pokorni biti v vseh poštenih in pripuščenih rečeh. Jaz rečem: v vseh pripuščenih in pravičnih rečeh. Če bi vam torej gospodarji ali gospodinje kaj ukazovali, kar je zoper božjo postavo, kar je greh; tedaj bi greh bil, če bi jih vbogali. Ti, Blaže! nikar ne reci: „Moral sem to krivico storiti, ker mi je gospodar zapovedal; naj on odgovarja.“ In ti Ajta! ne izgovarjaj se: „Morala sem si z lažjo pomagati, ker mi je gospodinja zapovedala. Ona ima greh.“ Se vé, da ona ima greh, greh imaš pa tudi ti, ker si jo vbogala. Se vé, da ti je, Blaže! gospodar tisto krivico ukazal, zato ima tudi on greh, pa grešil si tudi ti, ker si zoper svojo vest ravnal. Saj veš, da sv. apostel Peter pravi: „Boga moramo holj vbogati, kakor pa ljudi.“

c) Posli! bodite pa tudi pošteni in zvesti svojim gospodarjem in gospodinjam. Tako zvesto je služil stari očač Jakob Labanu celih dvajset let, kteremu je pri svojem odhodu rekel: „Glej, noč in dan sem se ali od vročine pekel, ali sem od mraza premiral. -- In tako sem v tvoji hiši celih dvajset let zvesto služil.“ Tako zvesti bodite tudi vi, ker zvesta roka gre po celem svetu. Brez dovoljenja vaših predpostavljenih tudi od njih premoženja revežem ne smete dati. Kdor torej služabnika prosi, da mu dá, greši, in služabnik tudi greši, ker mu to dá.

d) Bodite pridni, ne samo takrat, kedar vas predpostavljeni vidijo; temuč tudi, kedar ste sami, saj vas pa Bog vidi. Če ste leni, ali niste gerdi tatje pred Bogom in ljudmi? Kako pa kaj, Urban! s konji in voli ravnáš? Jim daš ob pravem času jesti in piti? Morebiti po strani kermo prodajaš, živino pa stradati pušiš? Dvojni gerd tat si do gospodarja in do živine. Morebiti, kedar voziš, kolneš: pretepaš neusmiljeno vbogo

živino; v kerčmi sediš in piješ, med tem pa tvoj ubogi konj zunaj prezeba? O sram te bodi, če je temu taka! Čuj, kaj sv. Duh že v stari zavezi govori: „Pravični se tudi živine usmili in le hudobni ima neusmiljeno serce do nje?“

c) Ljubi hlapci — drage dekle! Bodite pa tudi zadovoljni s svojim revnim stanom. Je že tako volja božja, da si morate kruh težko služiti. Bodite zadovoljni pa tudi z jedjo, da je le zdrava in vam stradati ni treba. Pa moj Bog! kako so pa tudi že nekteri posli zberljivi. Hlapec že z navadno jedjo ni zadovoljen, le po žganji in vinu koperui in bi rad kot žlahten gospod se nosil in živel; dekla bi že rada vsako jutro kavo pila in se vé, da kot žlahtna gospa bi rada okoli pohajkala, streči si pustila in dobro živela. Da bi sama sebi kaj zašila in zašita hodila, Bog obvaruj! Rajše drugim da, sama bi pa postopala ali po oštarijah kote ometala. Tega pa ne pomisli, da ktera se košato in gizdavo nosi, se s tim le zapeljivcem v službo ponuja; na slednje pa jo čaka revščina, sramota in huda vest. Še eno uprašanje: Zakaj pa nekteri hlapci in dekle ob novem letu že skorej nič plačila več ne potegniti nimajo? Na to vprašanje bi vam morebiti kdo drug lažeje odgovoril; zatorej dalej hlapcem in deklam rečem:

f) Vi hlapci in dekle! nikar ne raznašajte okoli tudi slabost in pregreškov svojih gospodarjev in gospodinj. Kar se doma zgodi, naj tudi doma ostane. Pa je že res, kar Kristus pravi, „da človeka sovražniki so njegovi domači.“ Večkrat dobro želiš in storiš svojim poslom, pa kaj te za plačilo čaka? Černili te bodo, ko pojdejo od tvoje hiše in ti z gerdo nehvaležnostjo tvoje dobrote povračali. Oj vi posli, pomislite, da bote od vsake nepotrebne besede tudi vi enkrat odgovor dajali. In ti dekla, ali se ne bi ustrašila, ko bi te kdo pri vratih stati našel, kedar uho nastavljaš, da bi čula, kaj se znotrej pogovarjajo. O sram te bodi, to je gerdo, to je greh. Ktera kaj tacega dela, ta je svoje poštenje že zgubila in sram jo mora hiti pred vsegavedočim Bogom, sram pred samo seboj. In kako s svojim jezikom ravnaš? Nikar ne opravljaj svoje gospodinje, pa tudi družih poslov ne. Vidiš, kako žalostno je v hiši, v kateri posli gospodarje in eden drugega čertijo. Kako nehvaležno delaš, če pri štepihu, ali na

polju, ali pri sosedu svojo gospodinjo čerliš. Ne bodi torej podobna, nekterim gerdih klepetulj, ki s svojim jezikom zmirej po blatu opravljanja mešajo, drugim dobro ime kradejo in polom napravljajo.

g) Pa tudi na Boga, vi ljubi posli! nikdar ne pozabite, ker vsak blager pride le iz nebes. Molite torej radi, in če dolgo nimate časa moliti, pa vsaj Bogu darujte svoje žulje in poterpite z revnim stanom. Posebno se pa v službi vselej pametno in pošteno obnašajte. In če vam tam ni mogoče nedolžno in brumno živeti, zapustite tisto službo pred ko morete, tudi med letom, ker boljši je v hribih coklje nositi in ovsenjek jesti, kakor pa po mestu ali vasi žido nositi in se dobro gostiti, pa grehu in satanu služiti. Le zapustite tako službo, ker ste v bližnji nevarnosti v greh pasti, zapustite jo in v Boga zaupajte, ki poštenih poslov nikdar zapustil ne bô. Postavim: Prideš poštena dekla v neko službo, v kateri te moztvo zalezuje, razodeni to svojim predpostavljanim, ki ti pomagati zamorejo in so ti pomagati dolžni, in ne spuščaj se v pogovore s tistim moztvom. In če še le nimaš mira, ali pa če je še celo gospodar sam tak nesramnež, o tedaj, ljuba duša! le hitro zapusti tisto službo in idi. Če tudi zavolj tega kaj preterpiš, ne ustraši se. Kristus bo zacelil tvoje rane in obilno poplačal vse tvoje terpljenje; saj veš, da On ne govori zastonj: „Blagor jim, ki zavoljo pravice preganjanje terpé, ker njih je nebeško kraljestvo.“ Sviri pa tudi druge poštene dekleta pred tako jamo dušnih razbojnikov in ubijavcev, da tudi njih obvaruješ in rešiš časne in večne nesreče.

S k l e p.

Razložil sem vam zdaj, preljubi posli! vaše poglavitne dolžnosti do vaših gospodarjev in gospodinj. Bog daj, da bi jih na tanjko spolnovali! O bratje in sestre moje! vem dobro, da vaš stan je žalosten in reven; pa vtolažite se, saj ste v nizkem in revnem Jezusu naj bolj podobni. Je že volja božja, da morate pluj kruh jesti; če je pa volja božja, naj pa tudi vaša volja bo, saj vsak dan v Očenašu molite: „Zgodi se tvoja volja.“ Le pametno, pošteno in brumno živite, bo pa tudi, morebiti že v kratkem, Jezus prišel po vas, vam veselo roko

podal in slehernemu prijazno rekel: „Prav, dobri in zvesti hlapec (dobra in zvesta dekla), ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil; pojdi v veselje svojega Gospoda!“ Amen.

Pridiga za svečnico ali očiščevanje prečiste device Marije.

(Od očitne službe božje; gov. Dr. F. Ž.)

„Ko so bili dopolnjeni dnevi očiščevanja Marije po Mojzesovi postavi, so prinesli Jezusa v Jeruzalem, da bi ga pred Gospoda postavili.“ Luk. 2, 22.

V v o d.

Veselo prigodbo nam sveto evangelje dans pripoveduje: kako so starši božji dete Jezusa v tempelj prinesli, da bi ga pred Gospoda postavili, in ga po postavi rešili, in kako sta pravični Simeon in Ana Jezusa za Odrešenika spoznala in Boga visoko hvalila, ker je njima obljubljenega Zveličarja videti dal. Bog je po Mozesu zapovedal, naj bo sleherna izraelska žena po porodu možkega otroka štirideset dni, in po porodu ženskega otroka osemdeset dni odločena, naj se nič svetega ne dotekne, in naj ne hodi v tempelj. Kedar se pa ti dnevi dopolnijo, naj gre k očiščevanju v tempelj, in naj Bogu v dar da leto staro jagnje, ali če je vboga dvoje gerlic ali dva golobca. Božja zapoved po Mozesu dana Izraelskim ženam ni Marije podverгла očiščevanju; zakaj to je bilo zapovedano le ženam, ki so po navadi natore rodovitne, ne pa Marii, ktera je v božji moči rodovitna bila, kakor ji je angel rekel: „Sveti Duh bo nad te prišel, in moč naj Višega te bo obsencila in za tega voljo bo Sveto, ktero bo iz tebe rojeno, Sin božji imenovano.“ (Luk. 1, 35.)

Če ravno tedaj Marii očiščevanja ni bilo potreba, vendar je iz ponižnosti in pokorščine do Boga božje dete Jezusa v tempelj nesla, da bi ga pred gospoda postavila, njemu ga posvetila, in dar za njega opravila.

Ravno tistokrat, ko so starši Jezusa v tempelj prinesli, prideta tudi Simeon in Ana v tempelj. Sveto pismo od Simeona pričuje, da je bil pravičen in bogaboječ. Silno je želel Od-

rešenika doživeti, in je prosil Boga, naj mu ga da dočakati, — star je že bil, se ni bal umreti, vendar iz samih želj Odrešenika viditi, bi bil nerad umerl pred njegovim prihodom. Usmiljeni Bog je dobrotljivo uslišal svete želje tega pravičnega moža, in mu razodel, da bo pred smertjo Kristusa vidil, zato mu je, ko je Marija dete Jezusa v tempel prinesla, sv. Duh razodel, da Orešenik je zdaj v tempeljnu. Pravični Simeon je od veselja poskočil in hitel v tempel Jezusa videt in molit. Našel je devico Marijo z detetom Jezusom v naročju, ves vesel ga je na svoje roke vzela, in z velikim glasom Bogá hvalil, ki mu je to milost dal, in z veseljem rekel: „Gospod zdaj spusti svojega hlapca po svoji besedi v miru, ker so moje oči vidile tvoje zveličanje.“

Ljubeznive duše moje! veliko lepih nauk ima ta vesela prigodba, katero smo ravno slišali, za nas; med vsemi nas pa izgled Marije uči, sveto očitno božjo službo obhajati. Mariji prečisti devici očiščevanja sicer ni bilo potreba, torej bi se lahko bila izgovorila, da nje poslava ne veže, ali hotla nam je pokazati, kolika je dolžnost očitne službe božje in kako se naj dopolnuje.

Tudi mi hočemo danes preišljevati veliko dolžnost, vsako nedeljo in zapovedani praznik pri očitni božji službi biti in

1. Sveto mašo, in

2. Besedo božjo zvesto in spodobno slišati.

Sveti Duh, ki si govoril po Simeonu prihodne reči, govori tudi po meni, in serca mojih poslušavcev ogrej.

I. D e l.

Neskončno dobri Bog je vse prav stvaril — šest dni si je po svoji večni previdnosti izvolil za stvarjenje sveta in svet postane v svoji lepoti, sedmi dan pa je Bog posvetil zato, ker je on tisti dan počival od svojega dela. Tudi nam je dobri Bog šest dni za posvetno delo in skerb, sedmi dan pa za sveti počitek, za božjo čast in dušno zveličanje odločil, zatorej je Bog že Judom po Mozesu rekel: „Šest dni delaj, in vse svoje dela opravi, ali sedmi dan je sabota Gospoda tvojega Boga, tisti dan ne delaj, ne ti ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec, ne tvoja dekla, ne tvoja živina, ne ptujec, kateri se v tvoji hiši znajde.“ (II. Moz. 20, 9. 10.) Ojstro

so bili pokorjeni, ki sabote niso praznovali, zatorej je rekel sam Bog po Mozesu: „Kdor bo v saboto delal, naj bo umorjen.“ (II. Moz. 35, 2.) V novi zavezi je nedelja namesto sabote za božjo čast in dušno zveličanje odločena; katolijska cerkev je namreč zapovedala, da bi posebno nedeljo praznovali in v božjo čast obračali, ker je Jezus v nedeljo od smerti vstal, in sveti Duh nad aposteljne prišel. Nam kristjanom sicer ni tako oestro, kakor Judom v stari zavezi prepovedano, o gospodovih dneh delati; pa kako nehvaležen in malopriden je, kdor svetkov in gospodovih dni clo ne, ali pa prav ne praznuje! kako zlo si tak maščevanje božje na glavo koplje!

Kaj pa je dolžen katolijski kristjan ob Bogu posvečenih dneh? V cerkev k službi božji iti, in sveto mašo, ki je spomin in ponavljanje Jezusove smerti na križi, spodobno in pobožno slišati, pa tudi besedo božjo poslušati.

Ob nedeljah in praznikih sveto mašo slišati je oestra in velika zapoved, in stara kot katolijska cerkev. Sveto pismo pričuje, da so prvi verni zvesto hodili k sveti maši, in cerkveni očetje ravno tako pričujejo. Verni so toliko vneti bili, da so ob času preganjanja z nevarnostjo svojega življenja k sveti maši hodili, da bi tudi božjo besedo poslušali in sveto rešnje telo prejekali. Duhovni so jetnikom in zavolj vere preganjanim nosili sveto rešnje telo, da bi se vsaj s tem daritve sv. maše udeležili. Imenitno zapoved ob nedeljah in praznikih sv. mašo slišati, je cerkev velikokrat in oestro ponovljala, in vsak odrasčen, in umen vernik, ki nima pravičnega izgovora, jo je pod smertnim grehom spolnovati dolžen.

Pa žalibog! kako se dan današnji ta zapoved zastopi in spolnuje; — nekteri v drugi in ne v svoji farni cerkvi božjega opravila iščejo, drugi leto in dan božje besede ali pridige ne slišijo, in veliko mlačnih kristjanov je, ki so zadovoljni, ako nedeljo ali praznik le katero tiho, ali le en del svete maše vjamejo; sopet drugi v cerkev k službi božji grejo, ker je to navada, in da bi drugih ne pohujšali. Ljubeznive duše moje! nadjam se, da vas to ne zadeva, kar sem ravno povedal, vendar je treba opominjati, ker le pogosto radi v službi božji mlačni postanemo in nedelje in zapovedane praznike le malo v svet počitek in zveličanje svojih duš obračamo.

O koliko je še dan današni mlačnih kristjanov, ki so k vsakemu delu raji pripravljene, samo kedar zvon k službi božji vabi v cerkev iti, tega ne. Koliko jih se še dan današni najde, ki imajo zadosti časa za posvetno veselje, samo kedar se reče sveto mašo slišati, ta čas imajo veliko izgovorov! Od svetega Ludvika, ki je bil Francoski kralj, se bere, da je zlo brumno živel, in vsaki dan, po dve — tri, tudi po štiri svete maše slišal. Njegovo brumno življenje dvornikom ni bilo prijetno, zato je mu očitali, da preveliko časa zatratil, in da kraljevanje škodo terpi. Kaj mislite, kako jim je odgovoril pobožni kralj? „Zakaj se toliko skerbite“, jim reče, „če bi jaz dvakrat toliko časa pri igrah in posvetnem razveseljevanju z vami zatratil, gotovo bi mi nobeden nicesar ne očital.“ Iz te pripovedi uči se ljubi kristjan! — kristjana! dragi čas, posebno nedelje in zapovedane praznike v svet počitek v božjo čast in zveličanje svoje duše obračati.

Pa ni zadosti, da smo pri sveti maši le pričujoči, moramo jo tudi spodobno, pobožno in v Bogu zbrani slišati, ker cerkvena zapoved govori: „Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih spodobno v Bogu zbran pri sveti maši.“ Torej ljubi kristjan! ki želiš spodobno pri sveti maši biti, pomisli že na poti proti cerkvi, da greš tako rekoč, na goro Kalvarijo, na kateri hoče Jezus svojo nekdanj po kervavo opravljeno daritev zdaj po nekervavo ponoviti, da bi nas vdeležil milost, ki nam jih je s svojo smertjo na križu zaslužil, in spoznaj svojo nevrednost pri tako svetem opravilu pričujoč biti. Med sveto mašo se radovôljnega razmišljenja varuj, svoje misli pri Bogu in v skrivnostih svete maše imej ter Boga s ponižnim in potertim sercom moli, in se mu daruj; hvali ga za prejete dobrote, in novih prosi, svoje grehe obžaluj, in resnično poboljšanje skleni. Vse časne skerbi moraš pri sveti maši v nemar puščati, celi svet tako rekoč pozabiti, ves v molitvi in v Boga zamaknjen biti. Bogaboječe misli, svete želje, pobožni občutljeji naj te navdajajo, kedarkoli si pri sveti daritvi.

Ljube duše moje! lepo prošnjo imam do vas, da ob nedeljah in zapovedanih praznikih vselej z veseljem k sveti maši greste, in jo z gorečo pobožnostjo slišite. V njej imate samega Jezusa Kristusa z dušo in telesom živo pričujočega, v

njej se sklenete z angeli in svetniki, in ž njimi molite in častite Boga, edinega v natori in trojnega v personah in iz tega svetega opravila, ki je studenec božje ljubezni in njegovih milost, svoji duši moč, krepost in hrano za večno življenje dobivate.

Vendar še služba božja ni opravljena, če kristjan le samo sveto mašo sliši, cerkev želi, da tudi kristjan zraven sv. maše še božjo besedo poslušša.

II. D e l o

1. Velika in škodljiva zmota je kristjanom misliti, da niso dolžni in njim potreba ni, božje besede v pridigah in keršanskih naukah poslušati. Iz te zmote izvira nevednost v veri, ktera veliko napak, hudobij in pregreh napravlja. Človek, kateri ne mara za božjo besedo, v keršanskih rečeh mlačen postane, hudobno poželjenje in pregrešno nagnjenje ga kmalo premaga, — divjim strastim se udá, ki ga semlertje mečejo, kakor barko na morji hudi vetrovi, ljubezen do Boga in bližnjegn od njega zginja — slednjič clo nevernik postane, ne mara za večnost ne za Boga, in vse, kar je pravemu kristjanu sveto, zaničuje. Glejte, ljube duše moje! kam daleč mlačen kristjan zajde, če božje besede zvesto in spodobno slišati noče — vse je, samo kristjan ne. — Zatorej imamo veliko dolžnost, besedo božjo vselej zvesto in spodobno poslušati, kar nam sam Bog zapoveduje. — Ko je bil Bog Izraelcom po Mozesu zapisano postavilo dal, jim je ukazal, zapisano postavilo vse žive dni premissljevati in ohraniti. Rekel jim je: „Vtisnite si te moje besede v serce, in jih premissljuje, denite si jih v znamenje na roke, in postavite si jih pred oči. Uči svoje otroke, da jih premissljujejo, kedar sediš v svoji hiši, ali po poti greš, ali kedar se vležeš ali vstaneš. Zapiši si jih na prage in vrata svoje hiše, da se pomnožijo tvoji in tvojih otrok dnevi.“

In v novi zavezi je Jezus Kristus aposteljnomo, ko jih je po svetu razposlal, sosebno zapovedal, narodom njegove svete nauke oznanovati. Rekel je svojim aposteljnomo: „Pojdite, in učite vse narode.“ Pa tudi narodom je zapovedal aposteljne poslušati, ker je aposteljnomo rekel: „Kdor vas poslušša, mene poslušša, kdor pa vas zaničuje, mene zaničuje.“

2. Pa ko bi nam tudi Bog ne zapovedal njegove besede poslušati, bi jo vendar mogli poslušati zavolj svojega lastnega dobička, ker nas božja beseda podučuje, kaj nam je storiti, česar pa se varovati, da bomo že na tem svetu srečni, v prihodnem življenju pa večno zveličani; ker nas božja beseda razsvetljuje in nam kaže ozki in robasti pot, po katerem samem se pride v nebeško kraljestvo, zato rej pravi kraljevi prerok David: „Tvoja beseda, o Bog! je svetilo mojim nogam in luč mojim stezam.“

3. Mi moramo božjo besedo poslušati, da se podučimo, če smo nevedni. Premislimo preljubi moji! kako hrepeni po luči in svetlobi popotnik, ki ga terda noč na razpotji dobi, in pravega pota ne vé, zato rej si ne upa stopinje storiti iz strahu, da bi pravega pota ne zgrešil in ne zašel. In vendar če zajde, le kratka nesreča ga zadene, ki se da kmalo popraviti. Tudi mi smo popotniki proti svoji domovini, proti nebesom, pa v temni noči nevednosti tavamo, ako nimamo božje besede, da bi nam steze razsvetljevala.

Ker se pa v temni noči prava pot v nebesa lahko zgreši, in nastopi pot v večno pogubljenje, kako moramo tedaj še le mi keršanski popotniki proti nebesom, po luči božje besede hrepeneti, da nas iz spanja nevednosti zdrami in nam pravo pot razsvetljuje in kaže? In če je človek že ravno podučen v keršanski veri in veliko vé, vendar je dolžen božjo besedo poslušati, ker je vsa njegova vednost le nepopolnoma. Kje se najde kristjan, ki bi bil v Jezusovih naukih tako dobro podučen, da bi nobenega poduka več ne potreboval? Menda ga ni najti, zakaj če se tudi kdor v svoji mladosti Jezusovih naukov dobro nauči, vendar jih sčasoma pozabi, ako jih večkrat ne sliši. Pa ko bi tudi kateri kristjan tako izučen bil v Jezusovih naukih, da bi clo nobenega nauka več ne potreboval, vendar bi bil dolžen božjo besedo poslušati, ker božja beseda ne podučuje samo, kar je prav, kar pa greh — ampak tudi serce k dobremu ogreva, in k bogaboječnosti vnema, priganja zvestega poslušavca dobro delati, hudega pa se varovati. Tako tudi kristjan, če ravno pravičen, vendar je dolžen božjo besedo poslušati, da pravičen ostane, in v pravičnosti raste. Božja beseda pravične kristjane v pravičnosti poterdjuje, in h ker-

šanski popolnosti povzdiguje; božja beseda jim na znanje daje, kako se je treba nevarnosti ogibati, grešnih priložnost varovati, nad svojimi očmi, ušesi, jezikom in sercom čuti, kako od dne do dne pobožniši in popolniši prihajati; ona jih z močnodušnostjo navdaja, da se ne dajo sleparskemu življenju posvetnikov znotiti, ampak da z veseljem vse zadržke na poti bogaboječnosti premagajo. Krivični pa morajo božjo besedo poslušati, da se iz pregrešnega spanja zdramijo, da se spreobrnejo in spokoré, in v dobrem sopet oživijo; Jako nas že pobožni Pekec podučuje.

S k l e p.

Ljubi moji kristjani! slišali ste, da imamo veliko dolžnost ob nedeljah in praznikih božjo službo opravljati; zatorej vas, ki imate tako lepo priložnost vsaki dan sveto mašo slišati, lepo prosim, da tega ne opuščate in da pobožno in goreče molite pri sveti maši Jezusa v podobi kruha in vina pričujočega, in zvesto in z lačnim sercem božjo besedo v zveličanje svojih duš poslušate; tako bote Bogu zmirej prijetnejši, dobrih del vedno bogateji, in bote čedalje z večim veseljem pogledovali proti nebesom, v katerih vam Jezus mesto pripravlja.

Le en sam tempelj so Izraelci imeli, v kterega je Marija hodila, mi pa v vsaki soseski svojo cerkvo in v njej živo pričujočega Boga in tudi božje služabnike, svoje duhovne imamo, ki nam božje nauke oznanujejo; zatorej skerbno v njo k službi božji hodimo, ako nam je mar za svoje zveličanje. „Vsaka služba božja nam mora biti ena stopinja bližej svetih nebes, vsaka pridiga, vsak keršanski nauk nebeška roža, ip naša duša pridna bučelica, ki si nabira hrane za večno življenje.“ Po tem veselo svojo poslednjo uro z bogaboječim Simeonom porečemo: „Zdaj spusti svojega služabnika, Gospod! v miru, ker so vidile moje oči zveličanje tvoje.“ Amen.

Pridiga za 5. nedeljo po razglašenju Gospodovem.

(Varuj se slabih tovaršij! Gov. J. A—st.)

„Kedar so pa ljudje spali, prišel je njegov sovražnik, in je prisejal ljulike med pšenico.“ Mat. 13, 25.

V v o d.

Kristus sam je današnje priliko razložil. Ko ga je ljudstvo zapustilo, in se je spet v hišo povernil — namreč v hišo Petrove tašče v Kafarnavmu, kjer je takrat prebival, — prosili so ga njegovi učenci, da bi jim priliko od ljulike na njivi razložil. In Jezus jim jo je tako razložil: „Kteri dobro seme seje, je Sin človekov. Njiva pa je svet. Dobro seme so otroci kraljestva; ljulika pa otroci hudobe. Sovražnik, kteri jo je vsejal, je hudič; žetev je konec sveta; ženjci pa so angeli.“ To je pomen prilike. Jezus, nebeški sejavec, je le dobro seme, svoj zveličanski nauk vsejal; pa hudi sovražnik in njegovi tovarši, zapeljivci in hudobneži, so skrivši ljulike prisejali, in tako raste ljulika med pšenico — hudobni ljudje živé v sred dobrih. Bog bi scer na nagloma lahko hudobneže potrebil, — pa v svoji dobroti in modrosti tega ne stori. On čaka do konca sveta, kakor hišni gospodar do žetve, to da potlej se pa bo ljulika od pšenice odbrala in v ogenj vergla, potlej bodo hudobni od dobrih ločeni, in v kraj strahú in terpljenja obsojeni, kjer bo jok in škripanje z zobmi.

Ljubi poslušavci moji! zamerkajte si iz današnjega evangelja posebno ta nauk, da hudobni, ki jih Bog po svoji modrosti na svetu živeti pusti, nam zamorejo škodljivi in nevarni biti, kakor je ljulika pšenici škodljiva in nevarna. Kakor ljulika ali plevel na polji dobro seme lahko zaduši, da ne kali, ali če je že tudi pognalo, ga v rasti zadržuje; tako tudi družba z hudobnimi zadržuje, da čednost, ki jo starši, učeniki in sv. Duh v naše serca zasade, nobenih korenin ne naredí, ali vsaj ne raste. Zato pravi sveto pismo: „Kdor hodi z modrimi, bo moder; prijatel nespametnih bo njim enak“, (pregov. 13, 20.).

Torej je naša dolžnost slabih tovaršij se varovati, kar je nar več mogoče.

Zakaj da slabih tovaršij se varovati, na to vam bom danes odgovoril; poslušajte!

Razlaga.

1. Kdor se s hudobnimi brez potrebe peča, dela božjemu povelju nasprot, ki v sv. pismu nove in stare zaveze slabe tovaršije prepoveduje.

Že Izraelcom je oistro zaterdil, da nimajo nobene prijaznosti delati, posebno pa zakonov ne sklepati z molikovavskimi narodi, ker bi se tako v nevarnost postavili zapeljani biti. Rekel je Gospod po Mozesu svojemu ljudstvu: „Ne delaj zaveze z molikovavskimi narodi, tudi ne sklepaj zakonov z njimi. Svojih hčer ne dajaj njih sinovom, in njih hčer ne jemlji za svoje sinove; zakaj one bodo zapeljale tvoje sinove, da ne bodo hodili za menoj, in da bodo služili tujim bogovom.“ (V. Mojz. 7, 2—5.) — Ravno zavoljo tega, da bi namreč Izraelci zapeljani ne bili, zapovedal je Bog molikovavske narode Kananske dežele potrebiti. To je storil Jozue z vso ojstrostjo; 31 molikovavskih kraljev je dal pomoriti, in povsod je molikovavce z ognjem in mečem preganjal. (Jozue pogl. 6. in 10.) Ali pa ni to neusmiljeno? Zakaj je Bog molikovavce tako strašno pokončati dal? Med drugimi vzroki je tudi ta, ker ni hotel dopustiti, da se izvoljeno ljudstvo vedno v nevarnosti nahaja, priti tudi v molikovanje.

V bukvah pregovorov beremo: „Moj sin! ako te grešniki vabijo, ne vdaj se jim. Moj sin! ne hodi z njimi, zderži svojo nogo od njih potov; zakaj njih noge v hudo tekó, in oni hité kri prelivat.“ (Preg. 1, 10. 15. 16.)

Sv. Pavl piše svojim Tešaloničanom: „Zapovemo vam pa, bratje! v imenu našega Gospoda Jezusa Kristusa, da se ločite od slehernega brata, kateri nerodno živi, in ne po izročilu, ki so ga prejeli od nas.“ (II. Tesal. 3, 6.) — In II. Kor. 6, 14. 15. piše: „Nikakor ne vlecite jarma z neverniki“ (ne pečajte in ne družite se z Judi in neverniki enacih misel: „Kakošno družbo ima namreč pravica s krivico?“ (Kako se spovzemajo pobožni ljudje, kakoršni bi kristjani mogli biti,

z hudobnimi?) „Ali kakošno tovarštvo ima luč s temo? Kakošno družbo pa ima Kristus z Belialam?“ Kakor se Kristus in Belial ne spovzameta, tako tudi ne nju nasledovavci). — Ljubeznjivi učenec Gospodov, sv. Janez, pravi: „Ako kdo k vam pride, in ne prinese tega nauka, ga nikar ne sprejmite v hišo, in ga nikar ne pozdravljajte (ne pečajte se z njim). Zakaj kdor ga pozdravi, on se njegovih hudobnih del deležnega stori.“ (II. Jan. 10, 11.)

Kdor se tedaj brez potrebe z hudobnimi družji, ta božjemu povelju nasproti ravna; on pa tudi

2. Drugim ljudem s tem pohujšanje daje. Ljudje začnejo od njega hudo misliti in govoriti, in nad njegovo poštenostjo dvomiti; in tako pride ob dobro imé, in ob zaupanje, ki so ga ljudje do zdaj do njega imeli. Le povejte mi, ljubi moji! ali bi mogli mi od kakega človeka misliti, da hudobijo sovraži, če si pa hudobneže za prijatle dela? Naj bi sam tudi res pošten in nedolžen bil, drugim vendar le priložnost daje, da tudi od njega hudo mislijo; in že zavoljo tega pohujšanja bi se človek z hudobnimi ne smel pečati. Tu sem grejo besede sv. Pavla, ki pravi: „Glejte pa, da ne bo ta vaša prostost pohujšanje slabim, in da ne bo pogubljen zavoljo tvojega znanja slabi brat, zavoljo kterega je Kristus umerl. Ako se pa tako pregrešite nad brati, in ranite njih slabo vest, pregrešite se nad Kristusom.“ (I. Kor. 8, 9—13.)

Sv. Hieronim je neko žlahtno Rimsko gospo zavoljo take tovaršije resnobno posvaril, ker ji je pisal: „Če tako govoriš (t. j. kakor da bi ne bilo greh, kakor da bi ne bilo nič hudega, z malopridnimi se pečati), moraš v dolžnostih keršanstva zlo slabo podučena biti. Ali ne veš, da v rečeh, ki obnašo zadevajo, moraš Bogu odgovor dajati, ne samo od tega, kar storiš, ampak tudi od tega, kar ljudje od tebe govoré? Ali ne veš, da ni zadosti, da le svoji lastni vesti zadostiš, ampak da si dolžna tudi vesti družih ljudi zadostiti, in da sv. Pavl ni samo na Boga, ampak da je tudi na ljudi gledal, da je svoje zaderžanje prav ravnal.“

Kdor se tedaj z hudobnimi ljudmi peča, božjemu povelju nasproti ravná, in drugim ljudem s tem pohujšanje dela: on pa

tudi sam hudoben postane; to nas uči sveto pismo, pamet in skušnja.

3. Sofron, moder ljudski učitelj, tudi svojim odrasčenim sinom in hčeram ni dovolil z ljudmi se pečati, kateri niso bili lepega vedenja. „Oh oče“, je rekla enkrat krotka 17-let stara Emilika svojemu očetu, ki jej je bil prepovedal neko lahko-mišljeno deklico obiskovati, „oče, vi me morate za zlo otročjo imeti, ker mislite, da bi mi to obiskovanje zamoglo nevarno biti.“ — Molčé je oče vzel že vgašen ogel iz ognjišča in ga je hčeri podal. „Saj ni več goreč“, jej je rekel, „moj otrok, le vzemi ga!“ Emilika ga je vzela, in glej, mehka bela roka je bila umazana, in neprevidoma tudi obleka. „Človek ne more nikoli zadosti previden biti“, rekla je Emilika, „kedar se ogla dotakne!“ — „Pač res je to“, rekel je oče, „vidiš, moj otrok, ogel, če tudi ni goreč, vendar le počerni! To stori tudi pečanje z malopridnimi!“

Koliko jih je že bilo, da so se z neprevidnimi in s hudobnimi pečali, pa tudi sami sprideni in hudobni postali! — Sinovi pobožnega očaka Seta so bili bogaboječe izurjeni; začeli so pa s hčerami iz Kajnovega rodu se družiti, in so jih jemali za žene. Postali pa so kmalo mlačni v dobrem, poslednjič hudobni, da ob Noetovem času ni bilo več kot osem dobrih ljudi, ki so zato tudi v vesoljnem potopu otepi bili. (I. Mojz. 6, 4. 5.) — Koliko hudega slaba tovaršija stori, poskusila je Dina, hči očaka Jakoba. Ta se je enkrat iz mesta Salem podala, da bi vidila, kako so olišpane mestne hčere ob nekem prazniku v Sihemu. Ko jo je bil pa ugledal Sihem, poglavar tiste dežele, zaljubil se je v njo, in jo je odpeljal, in jo je oskrnil. Zavoljo te radovednosti je 16letna deklica zgubila svoje devištvo, storila je svoje brate vbijavce, in vse mesto je bilo pokončano. (I. Mojz. 34.) Sv. Ambrož razlaga to prigodbo, in pravi: „Samota je keršanskim devicam veliko bolj potrebna, kakor drugim. One se morajo posebno varovati, da jih posvetni ljudje, ali pa one posvetnih ljudi ne vidijo.“

Slabe tovaršije še clo starega človeka lahko v velike neumnosti in pregrehe zapeljejo, kakor imamo žalosten izgled nad kraljem Salomonom. Ta je bil nar modrejši in nar uče-nejši mož, ki je kdaj na zemlji živel; bil je pa tudi ravno tako

pobožen. On je v Jeruzalemu krasni tempelj Bogu sozidal. On je imel srečo, večkrat z Bogom pogovarjati se, in Bog je vpričo njega več čudežev storil. In kdo bi mislil? Ta modri Salomon je v svojih starih dneh molikovavec postal. In od kod ta strašna spridenost njegovega serca? Neprevidno se je pečal z ajdovskimi ženskimi. V njih družbi je slišal nevarne pogovore, vidil je zapeljive izgleda, in poslednjič se mu je prigodilo, kar se prigodi, kedar se stara slamnata streha vname: „Salomon se je na-nje navezal s pregorečo ljubeznijo“, in se je njim tako daleč zapeljati dal, da je pred ajdovskimi moliki svoje kolena pripogoval, in hudiču kadilo daroval. O sramota zã tako modrega in pobožnega kralja! To je djanje, ki zasluži, naj ga večna tamota zakrije! Pa Bog ga je dal v sv. pismu zapisati nam v svarjenje, da bi se toliko skerbnejši tovarštva z hudobnimi ljudmi varovali.

Da vas še bolj pred tovaršijo s hudobnimi ljudmi svarim, naj vam še povem, kaj se je sv. Avguštinu prigodilo. Sv. Avguštín v svojih poznejših letih nikoli ni mogel zadosti objokovati, da je svoje mlade leta tako slabo živel in zapravlil svojo nedolžnost. Pripoveduje s kervavimi solzami, da je po hudobnih pogovorih in slabih izgledih svojih spridenih tovaršev tako zlo v hudobijo zašel, da se je sramoval, če ni bil ravno tako nesramen in hudoben, kakor oni. Hudobni tovarši so Avguština v njegovi mladosti zapeljali.

Pa kaj vam bom izgleda iz pretečenih časov pravil, saj vsakdanja skušnja uči, kaj slaba tovaršija storil!

Pojdite v mislih z meno v bolnišnice; tam bomo našli mlade ljudi v strašnih neznanih boleznih, da je groza viditi jih, in vprašajmo jih, kako so te gerde in strašne bolezni dobili? In odgovorili bodo: Oh, to je storila slaba tovaršija!

Poglejmo v ječe, kjer blede jetniki v težkem železji vklenjeni sedé, in vprašajmo jih, kaj jih je v ta grozovitni kraj pripravilo? In odgovorili bodo: Oh to je storila slaba tovaršija!

In če gremo po hišah, bomo tu in tam, kjer je še pred kratkim prebivala srečna družinica, zdaj slišali žalovanje in zdihovanje. Kako je to, da se je tako spremenilo? Oh, to je storila slaba tovaršija!

Marsikteri mladeneč je pred nekaj časom bil pošten, priden in pobožen; je rad molil, rad v cerkev hodil, večkrat svete zakramente prejemal; z eno besedo, bil je veselje svojih staršev. Zdaj pa se je ta mladi človek ves sprevergel: molitev ga ne veseli, v cerkvi se nespodobno zaderži, sv. zakramente opušča, svojih staršev nič več ne vboga; zanikernik, zapravljivec, pijanec, igravec, ponočevavec je postal. O ljubi mladeneč! ki si pred tako pobožen bil, od kod je prišlo, da si zdaj tako hudoben in nesrečen? Oh, zdihuješ ti, jaz sem se s tem in enim slabim tovaršem začel pečati; ti so me zapeljali, ti so me slabih reči učili, in jaz sem bil slep in neumen zadosti, da sem jih poslušal. Prekleta naj bo tista ura, ko sem se ž njimi soznanil!.

In marsiktera deklica je bila pred nekaj časom nedolžna, sramožljiva, bogaboječa. Molitev, sveti pogovori, pobožno prejemanje svetih zakramentov, to je bilo njeno nar večje veselje. Bila je čast staršev, lepota cele fare, in vsem dekletom zgled lepe obnaše. In zdaj? Oh, zdaj nič več ni podobna poprejšni! Mlačna v molitvi, raztresena v cerkvi, zanikerna v prejemanju sv. zakramentov, nečimerna, posvetna, nesramna — oh, morebiti je še kaj več!! — Oh ljuba moja hči! povej mi, kako je to, da si se tako spremenila, da z odpertimi očmi v časno in večno nesrečo hitiš? Oh! jokaš in zdihuješ ti: začela sem v to in uno hišo hoditi; sprijaznila sem se s tem in enim spridenim človekom, in zdaj sem zapeljana; sama spoznam, da sem nesrečna, da bolj biti ne morem! Poštenje in dobro ime, sreča in blagor, telo in duša, vse je zgubljeno! Preklete naj bodo vse malopridne hiše, prekleti vsi zapeljivci!

Poglejte mladenci in deklice! kako nevarne in škodljive so slabe tovaršije. Zato vas opominjam z besedami preroka Mojzesa: „Bežite od šotorov hudobnih, da ne bote v njih pregrehe zapleteni.“ „V njih tovaršiji ni sreče, ni čednosti, ni zveličanja.“ Vem scer, da se ne morete v zidovje zapreti kakor klogšterski ljudje, vem, da družba z ljudmi je potrebna, pa pri vsem, kar vam je ljubo in drago, vas prosim, varujte, varujte se slabih tovaršij, kjer bi bila vaša poštenost in pokoj vesti v nevarnosti. Saj tudi ni nobena čast, z hudobnimi ljudmi se pečati. Varujte se jih, in ko bi se podstopili vpricho vas

esramno govoriti ali nespodobno se zadržati, zavernite jih sveto resnobo.

Vi pa, očetje in matere, čujte noč in dan nad svojimi otroci, da v slabe tovaršije ne zaidejo! „Kedar so ljudje spali, išel je sovražnik, in je prisejal ljulike“, pravi sv. evangelje. O spanje, pravi sv. Avguštin, je zanikernost predpostavljenih; le preresnično je, da ravno to spanje ta zanikernost sovražniku in njegovim pomagavcem, zapeljivcem priložnost daje, ogubljivo seme pregrehe in hudobije sejati. O čujte, predpostavljeni! o čujte, starši! zakaj zanikernost bi vam strašno odbo nakopala! Čujte, „zakaj vaš zopernik hodi okoli, in išče, koga bi požerl! Čujte, zakaj „kdor za svoje, posebno za svoje domače ne skerbi, zatajil je svojo vero, in je hujski kakor everniki.“— O jaz ne vem, kako bi starši mogli pokojni biti, ko vedó, da so njih otroci v slabi tovaršiji, na nevarnih krajih! Kar ne mislite in ne recite: „Saj se nič hudega ne godi.“ Ali mislite, da morajo ravno očitne pregrehe biti, da bi tovaršije nevarne bile? Že z mislimi, s pogledi, z besedami se duše lahko ostrupijo, in se naredi začetek velike spridenosti.

Sklep.

Prizadevajmo si vsi, da bo naša fara taka družba, da se v vsak pošten človek rad v nji pomudil, potlej bo tudi Jezus v nji ostal, saj je rekel: „Kjer sta dva, ali kjer so trije v mojem imenu zbrani, tam sem jaz v sredi med njimi“, potlej bo tudi mi prišli v družbo tistih, ki Bogu hvalo prepevajo v vekomej. Amen.

Pridiga za nedeljo Septuagezima.

(Nebeško kraljestvo silo terpi; gov. M. T.)

„Pokličí delavce, in daj jim plačilo, začeni od poslednjih do prvih.“
Mat. 20, 8.

V v o d.

Dasiravno nebeške vrata, kakor popisuje sv. Janez v skrivnem razodenji, noč in dan stojé odperte, in se nobenemu ne odreče, notri iti, kdor je prave volje, vendar nas sveta vera uči, da ne more nihče priti v nebeško kraljestvo, kdor si ga ni poprej z delavnim življenjem zaslužil. „Nebeško kraljestvo“, pravi Kristus, „silo terpi, in le tisti, ki se s silo bojujejo, ga nase potegnejo.“ Celo se torej moti, kdor misli, da bo enkrat v nebesa prišel, akoravno sedaj roke brez dela v naročji nosi. Zakaj čemu drugači se nebeško kraljestvo primerja kvasu, kakor zato, da nam na znanje daje, da mora tudi nas velike kislobe, veliko potu stati, predno moremo v nebesa priti? Čemu se primerja skritemu in globoko zakopanemu zakladu, kakor zato, naj bi vedeli, če ga hočemo v last dobiti, da moramo lopato v roke vzeti, ter ga s trudom in znojem vzdigniti? Zato je hišni gospodar po besedah svetega evangelja delavcem še le zvečer dal plačilo, ko so bili poprej pezo in vročino dneva prenašali. Po tem takem ne postopač, ne mlačni in leni kristjan, ampak pridni in delavni bo večno zveličanje v plačilo prejel. Ko je kdaj Macedonski kralj Filip videl zalo mesto Atene, od ktereга je veliko dobrega slišal, reče: „To mesto mora biti moje, naj me stane železa ali zlata.“

O da bi še mi imeli enake želje in enake terdne sklepe, kolikorkrat z očmi svete vere prelepo mesto Božje, nebeški Jeruzalem ogledujemo, da bi rekli: To mesto mora biti moje, naj me stane, kar rado.

* Kaj ne, tem keršanskim junakom bi bili tudi mi radi enkrat prišteti. Zato vam bom danes pokazal, da nebeško kraljestvo silo terpi, ter vas spodbadal, da to silo, ta boj preterpíte, in tako nebeško kraljestvo nase potegnete! Poslušajte!

Razlaga.

Odkar sta Adam in Eva v raji grešila, sta nam trud in pečež vsem brez razločka odmenjena. Vse nas zadevajo bedene, ki jih je Bog Adamu govoril, rekši: „V potu svojega obraza boš kruh jedel.“ (I. Mojz. 3, 19.) Zato pravi pobožni Jakob: „Človek je za delo vstvarjen, kakor ptič za letanje.“ Ker pa brez dela in terpljenja kratko-kmalo ne moremo biti, če ne moremo nič boljšega storiti, kakor da pri naj boljšem in naj radodarnišem gospodu v službo stopimo; to je: da Bogu služimo, in tako večno življenje v plačilo prejmemo. Le Bog nam je Gospod, ki ne le svojim delavcem zasluženno plačilo, ampak tanko odrajuje, temuč se še celo slehernemu lastnemu dobičku za dela voljo odpoveduje, tako, da ves zaslužek in dobiček le delavcem prepušča. To bote lagljeje umeli, če pomislimo, v kakošni razmeri da sta gospod in delavec med seboj. Delavec, postavi, obdeluje Gospodov nograd; obrezuje, koli, pririvezuje, koplje in gnoji, da bi nograd sad obrodil. Kdo ima ta dobiček od tega dela? Ne delavec, ampak gospodar vinograda. Ta v obratvi pridelke poshrani, delavec pa mora za vsakim plačilom biti zadovoljen. Hlapci in dekle delajo za življenje in za plačilo; česar pa leto in dan s svojimi rokami pridobé, in vse gospodovo. Vse drugači pa se tistim godi, ki Bogu služijo, ker Bog svoje služabnike ne le bogato plačuje, temuč jim tudi ves zaslužek pušča, zato, ker je On sam sebi zadosti in v svoje veličanje nobene stvari ne potrebuje. Zato pravi po preroku Izaiju: „Povejte pravičnemu, da je dobro zanj, zakaj vžival bo od svojih del.“

To naj nas spodbada, da vse terpljenje na tem svetu doživimo za ljubo in v Njegovo čast ne le radi, ampak še celo v veseljem prestajamo, zaupajoči da nam bo v plačilo za to vse večno življenje.

Pa ne le zavoljo lastnega dobička; tudi zato nam je treba in nebesa terpeti, ker po besedah Kristusovih „nebeško kraljestvo silo terpi, in le tisti, ki se s silo bojujejo, ga nase posegnejo.“ Sv. Gregor pravi: „K velikemu plačilu se ne moremo priti, kakor le po velikem terpljenju.“

Da bi enkrat večno veselje v nebesih vžival, trud in terpež ne sme nobenemu merzeli; ja večno delo bi po mislih sv. Avgušтина ne moglo predolgo in preveč biti, da bi se večno plačilo zaslužilo. Kaj tudi Sin Božji ni prestal in preterpel, predno se je z Olske gore proti nebesom vzdignil! Po dokončanem življenji, polnem truda in dela, zaničevanja in preganjanja križev in terpljenja, po grenki in britki smerti je še le šel v svoje veličastvo. Ako je pa Kristus, naš Gospod in Mojster, s trudom in terpljenjem šel v svoje veličastvo; ali imamo mar mi, ki smo njegovi učenci in hlapci, kaj drugega pričakovati?

Da se prepričamo, da brez truda in terpljenja, brez bojev in križev ne moremo biti, le malo premislimo, kaj je ta svet, ki nam je po zgubi sv. raja v prebivališče odločen. Svet namreč je borišče, kjer se moramo noč in dan z vidnimi in nevidnimi sovražniki vojskovati in boriti. Ta boj pa se gotovo brez velikega truda ne da srečno končati. Svet je temen zaraščen gozd poln cestnih roparjev in tolovajev, ki si edino to prizadevajo, da bi nam pot proti nebesom zagradi in naši duši življenje vzeli. Kdor torej hoče skozi ta gozd srečno priti, treba mu je čuti in silno previdnemu biti. Svet je nemirno in nevarno morje, kjer veliko brodnikov na večno potone. Hočeš torej srečno čez prijadrati in dospeti v bregovje večnega življenja, treba ti je za veslo poprijeti in z vsemi dušnimi in telesnimi močmi se napanjati. Svet je njiva, kjer le malo dišečih cvetlic, veliko pa ternja, osata in plevela raste. Na to njivo te je Bog postavil, da kakor najemnik delaš za plačilo. Tu moraš škodljivi plevel svojih pregrešnih navad brez nehanja ruvati, in ternje in osat svoje poželjivosti s silo puliti. Tu moraš svoje hudobije zatirati in čednosti na njih mesto saditi. Z malo besedami: Na njivi tega sveta ne smeš nikoli praznovati in nikoli ne brez dela pohajkovati, temoč v potu svojega obraza zmiraj delati, dokler pride tisti večer, ko bo Gospod svoje pridne delavce z večnim počitkom v nebesih poplačal.

Nihče si torej ne domišljuj, da se dajo nebesa brez dela doseči. Pot vanje je ozka, sterma in zakrivljena, in le s trudom se da prehoditi. Le poglej, koliko so svetniki na njej pre-

erpelil! V vednem čuvanju, v postih in v molitvah, v pokori, pomanjkanji in zatajevanji, v vednih bojih, v strahu in v tiskah, v križih in v terpljenji so živeli, in vendar so na zadnje mislili, da vse to ni zadosti, da dosežemo večno plačilo. Sedaj pa le premislimo, kako smo mehkužni, koliki strah imamo pred zatajevanjem, ktere grešne slasti v sercu redimo, gotovo smo prisiljeni, sami nad sebo dvomiti, ali le ni prazno naše trpljenje, kdaj v nebesa priti. — Sv. Janez pripoveduje v skrivnem razodenju, da je trume izvoljenih v nebesih vidil oblečene v belih platnenih oblačilih. To belo platno pomenja dobre dela, po kterih so bili opravičeni in nebes vredni spoznani. Sedaj zakaj je te trume izvoljenih videl v belih platnenih oblačilih? Ali bi se ne spodobilo veliko več, da bi bili oblečeni v škerlatne in svilnate oblačila, ki bi bile z zlatom in srebrom, s biseri in naj dražjimi kameni bogato vdelane? V to je povita velika skrivnost, ktero sv. Hieronim tako-le razlaga. Na vsem svetetu, pravi, je skorej ni nobene stvari, ki mora toliko prestati, da bi se s toliko trudom delala, kakor platno. Naj prej, kakor je znano, se lan s silo iz zemlje poruže, in potem s povezmi v snopke poveže, kakor tat, pravi sv. Hieronim, ki je svoje življenje zapadel. Na to pride k riplanji med železne zobe, se sopet poveže, na travnike zvozi in razgerne, da ga sedaj sopet solnce prežiga, dokler posameznim bilkam vso moč stare. Na to se sopet vzdigne in shrani, dokler pride čas trenja. In koliko sopet tu od vročine in pod terlico prestopi, predno postane predivo! Potem še le po zimni pride na preslico, da ga predica med persti suče, riblje in s slino moči. Potem se z vreten povija v klopčiče, in v klopčičih nese tkalcu. Ta ga sopet navije okoli vratila, in potem pripne na statve, dokler je platno narejeno. To pa sopet še potrebuje belenja in belenja, predno postane belo kot sneg. In na zadnje, če hočeš iz tega imeti kako obleko, mora se zopet rezati in šivati. Vse to mora platno prestati.

Na to pravi sv. Hieronim, da je platno podoba neomagljive poterpežljivosti, ki so jo svetniki Božji v preganjanji, v križih in terpljenji razodevali, in si ž njo krono večnega zasluženja pridobili. Torej ne v škerlatu, v žametu ali v svili, ampak v tolikanj terpečem platnenem oblačilu se nam svetniki

Božji pred oči stavijo, naj bi si nihče ne domišljjal, da zamore z mehkužnim in zložnim življenjem brez dela in zopernost v nebesa priti. Ako hočemo tim izvoljenim Božjim prišteti biti, moramo si po tem takem poprej tako platneno oblačilo preskerbeti, to je: oblačilo iz samega truda, iz križev in težav, iz zatajevanja in pokorjenja, iz veliko dobrih del in kerščanskih čednost, posebno pa iz voljne poterpežljivosti v vseh britkostih in zopernostih življenja.

Naj bi pa tudi šlo, postavim, da bi brez truda in dela mogli v nebesa priti, bi se morali vendar po vsi pravici pred družimi izvoljenimi sramovati, katerih so nebesa tako drago stale. Ako bi bil kdo izmed vas h kaki mizi v gostje povabljen, pa bi se nič ne nadjal, kako veliki in imenitni gospodje, grofje, baroni, škofje i. t. d. bodo tudi pri mizi, ter bi v svoji navadni, delavni obleki k njim prišel in jih že našel vsakega na njegovem stolu, uprašam, ali bi se ne sramoval svoje hodne, umazane obleke, da bi se od sramote ne vedel kam vستي? ali bi si ne želel, da bi mogel iz njih srede zginiti, in rajše doma kosček suhega kruha pojesti, kakor s takimi imenitnimi gospodi osramoteni pri mizi sedeti? Enaka rudečica pa bi nas morala vse spreleteti, ako bi brez poprej prestalega dela in truda zamogli v nebesa priti in se pred izvoljene Božje prikazati, ker nikjer bi za svojo revščino ne mogli najti primerne sedeža. Ne najti sedeža med angeli; zakaj ti so morali, akoravno za nebesa vsvarjeni, poprej se boriti, in svojo zvestobo, svojo ljubezen in pokorščino očitno spričati, predno so k Božjemu vžitku prišli in se nebeškega veselja vdeležili. Lucifer s svojimi tovarši je hotel gospodovati in počivati, predno je delal, in zato je bil pahnen tje, kjer mora vekomaj delati in terpeti. — Ali se boš hotel apostelnom pridružiti? Ti so nebeško kraljestvo s silo, in z nedopovedljivim trudom nase potegnili. Sv. spričevavci božji so si morali z najhujšimi bolečinami, s prelivanjem svoje kervi in s svojo smertjo nebesa odkupiti. Mariji, kraljici marternikov, je poprej, sedmero mečev njeno serce presunilo, predno je bila na svoj častni sedež v nebesih povzdignjena. Od Kristusa in Njegovega terpljenja, po katerem je moral iti v svojo čast, že ne bom več v misel jemal. Kako torej hočeš ti brez križa in terpljenja v nebesa priti? Kako bi se mogel prederzniti, med

nebeškimi pervaki, med apostelni in marterniki sedeža iskati, ali ga iskati med spoznovavci in devicami, ki so svoje nedolžne telesa s posti in z molitvami, s kervavimi šibami in mnogoterim zatajevanjem do smerti terpinčili? — Oh, kako nespametno je tvoje upanje! kako prazne vse tvoje domišljije! Ni ga ne angela, ne očaka, ne preroka, ne apostelna, ne marternika, ne spoznovavca, ne device, ni ga nobenega, ki bi si s trudom in terpljenjem ne bil nebes zaslužil. Še le potem jim je bilo rečeno: „Pokličí delavce in daj jim plačilo.“ Tako ga tudi zate ni nobenega družega pota, kakor ta, po katerem je Kristus in po katerem so njegovi izvoljeni hodili.

S k l e p.

Kristjani! ako je pa temu tako, delajmo in trudimo se, da si nebesa zaslužimo. Ne ustrašimo se nobenega križa in nobenih težav ne zaničevanja, ne preganjanja; zakaj „k velikemu plačilu, kakoršno nas čaka v nebesih, ne more se priti, kakor le po velikem terpljenji.“ Naj tudi delo dle terpi, kakor smo mislili, in če so tudi stiske tega življenja hujše, kakor našim slabostim dozdevno primerne, vendar vse terpljenje sedajnega časa ni nič v primeri s prihodnjo častjo, ki bo nad nami razodeta. Kedar se konec približa našemu kratkemu življenju, bode se ž njim približal konec našemu delu, in blagor nam, kedar bomo zaslišali tolaživno besedo Gospodovo: „Pokličí delavce, in daj jim večno plačilo!“ Amen.

Pridiga za 2. predpepelnično nedeljo.

(Premišljevali je koristna in lahka reč; gov. A—st.)

Ko je sejal, je nekaj semena padlo poleg pota, in je bilo pohojeno, in ptice neba so ga pozobale.“ Luk. 8, 5.

1903

V v o d.

Toliko setve, in vendar tako malo sadu! Od kod pride to? Nekaj semena pade poleg pota, da ga zemlja ne zakrije, in ptice pridejo, in ga pozobljejo.

Toliko pridig, in vendar tako malo uspeha in poboljšanja! Od kod pride to? Božja beseda, večne resnice se le samo poslušajo, pa se ne premišlujejo, in zato ne morejo v sercu ostati, in prida prinašati, ali z drugimi besedami: premišljevanja manjka! Zanemarjenje premišljevanja je poglavitni vzrok, da božja beseda tako malo zda. Zato že prerok Jeremija (12, 11.) toži: „Vsa dežela je popolnoma končana, ker nikogar ni, da bi si k sercu vzel, ker nikogar ni, da bi sam v se šel, in si večne resnice k sercu jemal, ker nikogar ni, da bi kaj prevdaril, in svojega duha zbral; ker ljudje tako naprej živé brez vsega premislika, in ne prašajo svoje pameti, in svete vere za svet.

Svetniki so premišljevali, in zato so tako zlo v popolnamosti rastle.

Sv. Anton, oče puščavnikov, je dostikrat celo noč premišljeval in goreče molil, tako da je bil nevoljen, ko je dan napočil. Ko je solnce vzhajalo, se mu je pritoževal rekoč: „O solnce! čemu si že zopet tukej? Ti mi odvrčaš oči od veliko lepšega solnca!“

Sv. Francišek Borgija je vsak dan osem ur obračal v premišljevanje, ker mu predpostavljeni niso več časa v to dovolili. Kedar je pa osem ur preteklo, je zavoljo ljubezni Kristusove prosil, da bi mu vsaj nekoliko časa še dovolili, v premišljevanji se zadrževati. „Zavoljo Kristusove ljubezni, je zdihoval, vsaj eno četertinko ure še!“ Zato pravi: „Premišljevanje je nar krajši pot k popolnamosti.“

Tudi nam, ljubi moji! je premišljevanje poglaviten pripomoček k večnemu zveličanju. Zato vam bom danes razložil:

I. Kako koristna, in

II. Kako lahka reč da je premišljevanje.

Pripravite se!

I. D e l.

Premišljevat se pravi, večne resnice svete vere pazno in resnobno prevdarjati.

Sv. pismo nas opominja k premišljevanju z besedami: „Spomni se, o človek! pri vseh svojih delih poslednjih reči, in vekomej ne boš grešil (Sirah 7, 40.). Sv. pismo pravi: Spomni

se, to je, prevdarjaj, jemlji si k sercu, preišljuj, in boš velik prid od tega imel, namreč nikoli grešil ne boš. Lepo popisuje kralj David, kako koristno da je preišljevanje, ker pravi: „Blagor človeku, kateri Gospodovo postavo noč in dan preišljuje. On je enak zraven tekočih vod zasajenemu drevesu, katero svoj sad prinaša ob svojem času, in katerega perje se ne bo obletelo, in vse karkoli bo počel, mu po sreči pojde“ (ps. 1, 3). Sv. Krizostom imenuje preišljevanje korenino rodovitne vinske tertē.

Preišljevatī gre človeku trojno. Pervič naj preišljuje samega sebe, drugič naj preišljuje Boga, in tretjič naj preišljuje večne resnice.

1) Preišljevanje samega sebe človeka pelje, da spoznava svoj cilj in konec, iz katerega je na tem svetu, in da spoznava svoj dušni stan. „Zakaj me je Bog na ta svet postavil? Kako dolgo je meni še na svetu ostati? Kakšno je bilo do zdaj moje življenje? Kaj bi bilo za-me, ko bi me Bog zdaj na nagloma iz tega svetā zaklical?“ Takole preišljevanje bo človeka priganjalo, da bo le to iskal, kar je edino potrebno. Kralj David pravi: „Jaz sem se na stare čase spomnil, in sem na večne leta mislil. Jaz sem po noči v svojem sercu mislil, in preišljeval, in sam sebe izpraševal“. (ps. 76). Premišljevanje pretečenega življenja in pa večnosti je Davida priganjalo, da je delal pokoro in služil Bogu.

Ko je sv. Bernard v kloster šel, večkrat je v preišljevanji sam sebi te besede izgovarjal: „Bernard, za kaj si sem-le prišel?“ To preišljevanje ga je k gorečnosti spodbujalo. Premišljevanje: Kdo si ti? stori, da človek samega sebe, svojo revščino, svoje grehe, svoje slabosti in zadržke, ki ga na poti čednosti opovirajo, pozna. Kdor pa samega sebe in svojo revščino spozná, ta se bo pred Bogom poniževal, svoje grehe obžaloval, Boga za odpušcanje prosil, boljše sklepe za prihodnost delal, in da bi jih izpolnil, Boga za pomoč prosil. Sv. Bernard pravi: „Kdor ne preišljuje, ne pozna svojih pregreškov, in jih zato tudi ne zaničuje. (On se ne reše sam pred sebo . . .). Ja on še clo nevarnosti ne spozna, v kateri se nahaja, in ne misli na to, iz nje rešiti se.“ — Premišljevanje človeka zbuja iz njegovega grešnega spanja in iz njegove lažnosti. Nevesta v visoki pesmi pravi: „Cvetje se je v naši

deželi prikazalo, čas obrezovanja je prišel, gerlica se je v naši deželi slišala (Vis. pes. 2, 12)“. Kader se duša kakor samotna gerlica v samoto poda, in zbrana v notrajni molitvi z Bogam se pogovarja, takrat se cvetje, to je, svete misli in želje prikažejo; in takrat pride čas obrezovanja, to je čas, tiste slabosti in pregreške poboljšati, ki so v notranji molitvi, v premišljevanju kažejo.“ — „Veruj“, pravi sv. Bernard, „takrat je čas obrezovati, kader je bil poprej čas premišljevat.“

2) Premišljevanje Boga, njegovih lastnost, njegove ljubezni serce vnemā ljubiti Boga, kakor pravi kralj David: „Moje serce se je v meni vnelo, in v mojem premišljevanju se je ogenj vžgal“. (ps. 38, 4). Posebno je premišljevanje Kristusovega terpljenja že čudeže storilo: Veliko jih se je že pod sv. križem spreobrnilo!

Stotnik se je na svoje persi terkal in je veroval, ker je blizo križa stal, in Jezusa pazno premišljeval, drugi se niso tako bali, ker so hitro memo šli.

Ob času, ko je jezuit Peter Faber, eden nar bolj učenih mož, 16. stoletja v Madridu živel, prišel je gospod žlahtnega stanu k njemu, in ga je prosil, naj bi ga, prav moliti, in keršanske resnice premišljevatii podučil. In Faber mu je ta svēt dal: naj včasi te misli v sebi obudi: „Kristus, moj gospod, v nar večii revščini — jaz v obilnosti; Kristus v nar večii žeji in lakoti — jaz pri dobro obloženih mizah; Kristus nag in gol — jaz v dragih oblačilih; Kristus v bolečini in terpljenju — jaz v prijetnem razveseljevanju.“ Žlahtnik je ta nauk hvaležno sprejel. In glej, nekaj dni potem, ko je bil k dobri mizi povabljen, in je drage jedi, bliščeče sreberno orodje, in bogato pripravo na tihem premišljeval in občudoval, kar na enkrat se spomni prav živo tistega nauka, ki mu ga je Faber dal: Kristus in jaz! in je bil tako močno ginjen, da je moral vstati in na samotni kraj se podati, ker mu ni bilo mogoče solz se zderžati, in od tistega časa se je spreobrnil.

Sv. Frančišek Serafiški je bil priden premišljevavec Kristusovega terpljenja, pa tudi velik svetnik. — Potem ko je že veliko let na Talijanskem pridigoval, in tudi med neverniki sveto vero razširjal, in veliko zgubljenih sinov in hčer nebeškemu Očetu pridobil, je na Laškim, na gori Alverno, sozidal

klošter in cerkev. Tukej v samoti je goreče molil in bitko terpljenje Kristusovo premišljeval. Bog je svojemu služabniku za to njegovo pobožnost mnoge in velike milosti skazoval; med njimi je nar. bolj čudna prikazen, ktero je dve leti pred svojo smertjo imel. Kedar se je namreč, kakor po navadi, ravno na čast sv. Mihela 40 dni postil, in druge ostre pokore doprinašal, zamaknil se je okoli praznika povzdignjenja sv. križa. V zamaknjenju vidi presvitlega Serafina iz nebes se spuščati; angel se je blizo nad njim vstavil. Leta je imel šest perut, in v sredi teh je bil sam križani Jezus, na katerem je vseh pet svetih ran videti bilo. Kedar je Jezusa pod to podobo pričujočega vidil, občutil je veliko veselje; ali kedar je njegove rane vidil, in na njegovo terpljenje pomislil, hitro se mu je serce od grenke žalosti skorej razpočilo, in v tem trenutku zadobi on na svoji strani, na svojih rokah enake rane, iz katerih je kri tekla. Svetnik je imel te rane do smerti; on jih je hotel scer prikrivati, ali vendar so se kakšinkrat zagledale; po njegovi smerti pa so jih vsi prav na tanko vidili. Grozne bolečine je on zavolj teh ran prestajal, ali z velikim veseljem, ker je bil tako svojemu Zveličarju bolj podoben. Sv. Tomaž in sv. Bonaventura spoznata, da pod Jezusovim križem sta si več vednost pridobila, kakor iz bukev. Ta dva svetnika sta sv. križ imenovala svoje bukve—in po vsi pravici. Te božje bukve razsvitlé pamet, omečé voljo, in serce s poterpežljivostjo navdajo.

3. Premišljevanje večnih resnic, posebno pa štirih poslednjih reči človeka od greha odvraca, in ga priganja pokoro delati, in za dušno zveličanje skerbeti. Sv. Frančišek Ksaveri je večkrat premišljeval besede: „Kaj pomaga človeku, ko bi tudi celi svet pridobil, svojo dušo pa pogubil“, in se je svetu odpovedal. Premišljevanje je storilo, da je Frančišek Borgija, knez v Kandii, in bližnji zlahtnik kralja Karlna V., postal čudež ponižnosti in zatajevanja samega sebe.—Zgodilo se je namreč, da je cesarica Izabela, ktero so ljudje v življenju zlo častili, in jo za čudež zveršene lepote imeli, umerla, in bila v Granado na Španjsko na pokopališče peljana. Da bi se bili tam

prepričali, da je zares cesarice Izabele truplo pripeljano, trugo odbijejo, in merliča pogledajo. Pa — oh groza! — iz odbite truge tak strašen smrad udari, da vsi okoli stoječi zbežé, le sam Francišek Borgija tam ostane, začne premišljevat, in sám sebe in mrtvo truplo cesarice tako nagovori: „O Izabela! ali si ti? Pred nekoliko časom sem te tako dobro poznal, in zdaj te ne morem več spoznati. Izabela! kje je tvoja lepota, zavolj ktere je ljudstvo iz daljnih krajev skupej vrelo? Kje tvoje veličastvo, pred katerim so se kolena pripogovale? Kje tvoji prijazni pogledi, s katerimi si vse dvorske služabnike razveseljevala? Kje je moja mogočna cesarica, kateri sem toliko let služil, in po nji toliko osrečen bil? Ali grozovitna smert tudi tebi ni prizanesla? Proč tedaj s tebo, ti zapeljivi in goljufivi svet, odsihmal hočem jaz drugemu visokemu cesarju in gospodu, neumerljivemu Bogu samemu služiti. In da me prevzetnost sveta ne bo motila, bom si samotno hišo v svoje prebivališče izbral. In kakor je sklenil, tako je tudi storil, in potem svetnik postal. — Poglejte, koliko prida nam premišljevanje donaša!

II. d e l.

Premišljevanje je pa tudi lahka reč. Nihče naj ne reče: „Jaz nisem učen, torej nisem dolžen premišljevat. Saj Bog sam pravi, da s priprostimi govori. Zato si kralj David, kateri je velikokrat nebeške reči premišljeval, ni želel postojnih perut, ampak golobje perute si je želel.

Premišljevanje je lahka reč:

1. Naj pogledamo na to, kar nam gre premišljevat. Samega sebe, svoje grehe vsak zamore premišljevat, in to toliko bolj, ker tudi vest k temu pripomore. Tudi kmečki, neučeni človek zamore svojo časno škodo ali prid prerajtati, in tudi prerajta, zakaj pa bi v dušnih rečeh tega storiti ne mogel. Božjo ljubezen, Kristusovo terpljenje, štiri poslednje reči premišljevat tudi ni težavno, saj se od teh reči velikrat v pridigah govori.

Bral sem od neke žene, ktera clo nič brati ni znala, in je vendar v cerkev hodila z bukvami, iz njih brala in milo jokala. Nekteri, ki so vedeli, da ne zna brati, so se nad tem čudili. Pa rekla jim je: „Vi ne znate brati v mojih bukvah, kakor jaz ne v vasih.“ Ker so želeli viditi njene bukve, jim je pokazala; imele so le štiri liste. P prvi list je bil bel, in pri tem je premišljevala Kristusovo čistost in čistost njegove svete matere, in je objokovala svojo lastno nečistost. Drugi list je bil rudeč, in pri tem je premišljevala Kristusovo terpljenje. Tretji list je bil črn, in pri tem se je spominjala na peklensko tamoto. Četrti list je bil pozlačen, in pri tem je premišljevala nebeško veselje. — Moj Bog! kar je taka priprosta, neučena ženska premišljevali znala, bote ja tudi vi znali.

2. Naj pogledamo na čas, kdaj moremo premišljevali. Kader je treba za dušo kaj storiti, so ljudje precej s temi izgovori pripravljeni: Nimam časa! To da ta izgovor pred Bogom ne bo veljal. Le razdelite si čas, in vestno ga obračajte, in kake pol urice vam bom že še tudi za premišljevanje ostalo. Kralj David je imel veliko opraviti, in vendar še tudi čas za premišljevanje. Alfred, pobožni angleški kralj je noč in dan razdelil v tri dele: osem ur za delo, osem ur za spanje, jed in počitek, in vendar mu je še osem ur ostalo za zveličanje njegove duše.

Če pa ob delavnikih nimaš veliko časa premišljevali, ti nedelje in prazniki priložnost k temu dajo. Šest dni ti pusti Bog za tvoje časne opravke, sedmi dan pa je dan Gospodov, dan duše. Nedelja je dan, ob katerem moramo bolj na Boga in na zveličanje duše misliti, svojo vest preiskovati, in si večnost še bolj k sercu jemati.

3. Naj pogledamo na kraj, kjer moremo premišljevali. Res da nar bolj pripraven kraj za premišljevanje je cerkev in pa lastna kamerca, vendar pa tudi pri svojem delu lahko premišljuješ. Sveto pismo pove od Izaka, da je na večer šel na polje premišljevat. (I. Moz. 24, 63.). Torej zamoreš premišljevali ti kmet na polju, ti rokodelec v svoji delavšnici,

ti posel pri svojih opravkih. Namesti, da prazne, nepridne, dostokrat pregrešne pogovore imate, ali bi ne bilo Bogu dopadljivši, in za vas tavžentkrat boljši, ko bi kaj božjega premišljevali; ko bi pretečene leta, morebiti v grehu doprinesene, obžalovali; ko bi sklepe poboljšanja delali; ko bi Boga in svetnike v pomoč klicali?

S k l e p.

Premišljevanje nam toliko prida prinaša, in je tudi lahka reč, zato, poslušavci moji! nikar ne opuščajte premišljevanja. Premišljevanje je nar boljši pripomoček, pravično živeti. Premišljevanje stori, da človek bolj redko pade, in kedar je padel, bolj hitro vstane. Premišljevanje, ali kar je ravno to, znotrajna molitev, poslednjič nar hujše strasti premaga, in tudi zastarane navade odpravi. „Kdor prav moliti zna“, pravi sv. Avgustin, „bo tudi prav živel.“ Amen.

Naznanilo.

„Slov. Prijatelj“ ni vedel, da bode leta 1865 izhajal „Slovenec“ v Celovcu. Zatorej prekličé svoje obljube in pravi, da bode zanaprej le samo donašal obljubljené pridige in kerš. nauke. Vse uno naj donáša „Slovenec“; prvi list je pridjan. Čč. gg. čitatelji naši: Prav lepo ga Vam vsem priporočamo! Res da je le majhene podobe; pa — iz malega raste veliko. Le naročnikov veliko — in tudi „Slovenec“ se bode povečal.
